

GUIA DOCENT D'ASSIGNATURA

Titulació: Llicència en Teologia					
Nom assignatura: REPRESENTACIONS DE DÉU EN EL QUART MÓN					
Curs	2022-2023			ECTS	5
Període lectiu	1r quadr.	H. de classe setmanals		2	Àrea
					Segon cicle Teologia sistemàtica
Professor	Josep Casellas			Llengua	Català

Descripció/Justificació:

Una manera nova de fer teologia, més propera i atenta a les persones que viuen situacions de pobresa i marginació, s'ha anat obrint pas a diferents indrets de món, especialment des del temps del Concili Vaticà II. No sols a l'Amèrica llatina, sinó també a Europa, s'han desenvolupat corrents teològics caracteritzats per aquesta sensibilitat. La teòloga francesa Gwennola Rimbaut s'emmarca dins un d'aquests corrents. En aquest seminari s'estudiarà en profunditat la seva obra de l'any 2009 *Les pauvres: interdits de spiritualité? La foi des chrétiens du Quart Monde*. S'exposarà el seu mètode i s'analitzaran els diferents capítols de l'obra.

Aquesta nova orientació de la reflexió teològica es troba en continuïtat amb el treball d'autors que han reflexionat sobre la teologia de la caritat o que han elaborat una teologia de la marginació. Alguns dels principals exponents tant de la teologia de la caritat com de la teologia de la marginació també seran estudiats en el transcurs del Seminari.

Requisits i orientacions prèvies

- Haver cursat les assignatures corresponents als cursos institucionals de primer cicle (Baccalaureatus), especialment *Misteri de Déu*, *Cristologia*, *Eclesiologia*, *Teologia pastoral* i *Història de l'Església contemporània i Vaticà II*.
- L'interès pel coneixement d'una nova orientació teològica, amb el seu mètode corresponent, focalitzada en els pobres.

Objectius

Generals

- Conèixer l'evolució que ha seguit la reflexió teològica sobre els pobres d'ençà del concili Vaticà II.
- Descobrir els aspectes innovadors tant del mètode teològic com dels continguts d'un d'aquests corrents teològics.

Específics

L'assignatura pretén

- Oferir una visió panoràmica de la reflexió teològica sobre els pobres durant el darrer terç del segle XX i fins a l'actualitat.
- Posar en valor el mètode i els resultats de l'obra més representativa de la teòloga Gwennola Rimabut.
- Estimular l'aprofundiment del pensament d'aquesta teòloga i d'altres teòlegs que han assumit aquesta línia renovadora en l'àmbit de la reflexió sobre els pobres i la seva aportació a l'Església.

Competències

Competències transversals (genèriques)

- Capacitat d'organització i planificació del treball intel·lectual, amb esforç i perseverança per portar-lo a terme.
- Capacitat d'anàlisi i de síntesi en els diversos elements que configuren la teologia.
- Capacitat de reflexió, de raonament crític i de discerniment sobre allò essencial i allò accessori.
- Claredat en el pensament i precisió en l'expressió parlada i escrita a l'hora d'elaborar un discurs teològic, per tal d'aprendre a copsar i expressar el pensament teològic d'altri i de construir el propi coneixement.
- Coneixement de les fonts d'informació bíbliques, magisterials i teològiques sobre la matèria.
- Capacitat de treball en equip i d'exposició/debat sobre les matèries tractades.

Competències específiques:

- Rigor en l'ús de la terminologia i en la descripció i l'anàlisi dels conceptes bàsics que s'utilitzaran en el seminari.
- Visió sintètica de la temàtica tractada en les sessions i capacitat d'aplicar-la a la missió evangelitzadora de l'Església actual en el context més proper.
- Coneixement dels principals fonaments bíblics, teològics i magisterials, situant-los en el seu context històric.

Continguts

1. INTRODUCCIÓ

2. REFLEXIÓ TEOLÒGICA SOBRE EL QUART MÓN: TEOLOGIA DE LA MARGINACIÓ.

3. DESENVOLUPAMENT DE LA TEOLOGIA DE LA CARITAT

4. FER TEOLOGIA A PARTIR DE LA PARAULA DELS POBRES. ITINERARI.

5. ESTUDI DE L'OBRA *ELS POBRES, PRIVATS D'ESPIRITUALITAT?* DE GWENNOLA RIMBAUT

5.1. Introducció.

5.2. Primera part. Diversitat d'itineraris d'una fe que busca Déu al cor del sofriment.

5.2.1. Experiències religioses dels cristians del Quart Món.

5.2.2. Força de la pregària al cor de la vida precària.

5.2.3. Representacions de Déu.

5.3. Segona part. De Jesucrist sofrent com nosaltres al perdó entre nosaltres.

5.3.1. L'acolliment de la passió de Jesucrist i de la compassió de Déu.

5.3.2. El perdó per viure.

5.4. Tercera part. Construir una vida fraterna en la societat i en l'Església.

5.4.1. L'amor al proïsme en el Quart Món.

5.4.2. La perspectiva sacramental i eclesial d'una convivència.

5.5. Quarta part. Interpel·lacions teològiques i pastorals havent escoltat els cristians del Quart Món.

5.5.1. El lloc singular dels pobres en l'Església.

5.5.2. L'anunci d'un Déu solidari.

5.6. Conclusió.

6. CONCLUSIONS GENERALS.

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

Es promourà alhora l'estudi la reflexió personals i el diàleg en grup.

A les classes:

- S'exposaran els continguts principals dels quatre primers temes per part del professor.
- Els alumnes s'implicaran en el desenvolupament del Seminari sobretot encarregant-se d'exposar a classe capítols de l'obra de G. Rimbaut (tema 5) i, eventualment, treballant altres textos complementaris.
- Cada alumne haurà de poder elaborar, si ho desitja, un dossier on hi figurin els continguts essencials del curs.

Avaluació

Criteris d'avaluació:

- Competències genèriques: s'avaluaran a través d'una prova final.
- Competències específiques: es valorarà la claredat i la precisió de les exposicions realitzades a classe. També es tindrà en compte la participació activa en els diàlegs i debats suscitats en el transcurs del seminari. Es donarà un valor positiu a la capacitat d'elaborar un judici propi a la llum de la informació adquirida. I es valorarà l'assistència a seminaris, conferències o activitats complementàries relacionades amb la matèria.

Tècniques d'avaluació:

- S'avaluaran les competències genèriques en les tutories personalitzades, en l'exposició a l'aula, en la presentació optativa del dossier amb els continguts principals del curs i en el diàleg a classe.
- Les competències específiques s'avaluaran per mitjà de:
  - Un treball escrit que sintetitzi els continguts exposats per l'alumne a classe, enriquits amb els comentaris que hagi suscitat.
  - Una prova, escrita, consistent a comentar textos analitzats durant el seminari o que estiguin relacionats amb la temàtica tractada.

Bibliografia bàsica

COSTE, René, *L'amour qui change le monde. Théologie de la charité*, París: Éditions S.O.S. 1981.

- *Les bases théologiques de la charité*, París: Éditions S.O.S. 1984.

GONZÁLEZ FAUS, José Ignacio, *Vicarios de Cristo: los pobres. Antología de textos de la teología y espiritualidad cristiana*, Centre d'Estudis Cristianisme i Justícia 2018 (5a edició).

MORA, Gaspar, *La marginació: dolor, mirall i repte*, Barcelona: Ed. Cruïlla 1997.

PLANELLAS, Joan, "*L'Església dels pobres*" en *el Concili Vaticà II*, Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya 2013 (Col·lectània Sant Pacià 105).

RIMBAUT, Gwennola, *Les pauvres: interdits de spiritualité? La foi des chrétiens du Quart Monde*, París: L'Harmattan 2009.

- (dir.) *Partager la parole de Dieu avec les pauvres*, París: Desclée de Brouwer 2013.

- *Premiers pas avec Joseph Wresinski*, Saint-Léger Éditions 2020.

SOLS LÚCIA, Josep, *Teologia de la marginació. Els noms de Déu*. Quaderns Cristianisme i justícia 46 (1992).

TRAUTMANN, Frédéric, *La notion de charité au Concile Vatican II*, Perpinyà: Éditions Artège 2012.

- (dir.) *Les nouveaux visages de la charité*, París: Cerf 2021.

XIRINACHS, Oriol, *Tornem Jesús als pobres*, Barcelona: CPL 2016 (Col·lecció Emmaús 132).